

Survival of the Richest: För att vi ska kunna bekämpa ojämlikhet måste de rika börja betala skatt

Med en förmögenhet på nästan 200 miljarder dollar är Elon Musk en av världens rikaste personer. Han betalade lite mer än 3 procent i skatt åren 2014-2018.¹ Aber Christine säljer ris, mjöl och soja på ett torg i Kampala. Hon gör en vinst på 80 dollar i månaden och betalar 40 procent i skatt.²

Survival of the richest

Vi lever i en orolig värld, som just nu skakas av flera olika kriser samtidigt. Tiotal miljoner människor riskerar akut hunger. Hundratals miljoner upplever prisökningar som gör det omöjligt för dem att ha råd med basvaror eller att värma sina hem. Klimatförändringar lamslår ekonomier och tvingar människor att fly sina hem för att komma undan torka, cykloner och översvämningar. Miljontals människor kämpar fortfarande med konsekvenserna av covid-19-pandemin, som hittills har orsakat över 20 miljoner människors död.³ Fattigdomen har ökat för första gången på 25 år.⁴ Samtidigt har de här kriserna också vinnare. De allra rikaste har blivit väldigt mycket rikare och företag gör rekordvinster, vilket driver på en explosionsartad ökad ojämlikhet.

- Sedan 2020 har den rikaste procenten i världen tillskansat sig nästan två tredjedelar av all ny förmögenhet – sex gånger mer än de 7 miljarder människor som utgör 90 procent av jordens befolkning.⁵
- Miljardärernas förmögenheter ökar med 2,7 miljarder dollar varje dag,⁶ samtidigt som lönerna för minst 1,7 miljarder människor (mer än Indiens hela befolkning) urholkas av inflation.⁷
- Livsmedelsföretag och energiföretag mer än fördubblade sina vinster under 2022 och betalade ut 257 miljarder dollar till sina aktieägare.⁸ Samtidigt gick mer än 800 miljoner människor till sängs hungriga.⁹
- För varje dollar som betalas in i skatt kommer bara 4 cent från förmögenhetsskatt.¹⁰ Hälften av världens miljardärer lever i länder där de inte behöver betala arvsskatt på pengar de ger till sina barn.¹¹
- En skatt på upp till 5 % för världens mångmiljonärer och miljardärer skulle kunna generera 1,7 biljoner dollar per år. Det skulle räcka för att hjälpa 2 miljarder människor ur fattigdom och dessutom kunna finansiera en global plan för att utrota hunger.¹²

Rapportens fokus ligger på hur en beskattning av de rika är helt avgörande för att kunna hantera den här unika "polykrisen"¹³ och en kraftigt ökande ojämlikhet. Den visar hur vi, genom beskattning av de rika, kan ta ett stort steg på vägen mot en mer jämlik och hållbar värld som är fri från fattigdom.

Rapporten tar upp hur beskattningen av de rikaste för inte alltför länge sedan var mycket högre, och hur förslag om att införa skatter för de allra rikaste blir allt vanligare. Den tar också upp hur en sådan beskattning tar tillbaka makt från eliten och bidrar till att minska ojämlikheten, inte bara den ekonomiska utan också den som utgår från etnicitet, kön och kolonialhistoria. Rapporten beskriver hur mycket skatt de rikaste bör betala och vilka faktiska och väl beprövade möjligheter världens regeringar har för att öka skatten för de allra rikaste.

Kriserna orsakar ett enormt lidande för en majoritet av världens befolkning

Medan miljardärer, politiker och företagsledare flyger jetplan för att träffas i schweiziska Davos står världen inför en dramatisk, farlig och destruktiv uppsättning parallella kriser. Att en majoritet av jordens befolkning drabbas av dessa kriser på fruktansvärda sätt är något som Oxfam ser i sitt arbete världen över.

Under 2022 meddelade Världsbanken att världen inte kommer att nå målet att avskaffa den extrema fattigdomen i världen till 2030 och att "de globala framsteg som gjorts i arbetet för att minska den extrema fattigdomen har avstannat". Vidare beskrevs en stor ökning av global ojämlikhet och det största bakslaget för den globala fattigdomsbekämpningen sedan andra världskriget.¹⁴ Internationella valutafonden (IMF) förutspår att en tredjedel av den globala ekonomin kommer att befinna sig i lågkonjunktur 2023.¹⁵ FN:s utvecklingsprogram (UNDP) ser för första gången att mänsklighetens utveckling backar i 9 av 10 länder.¹⁶

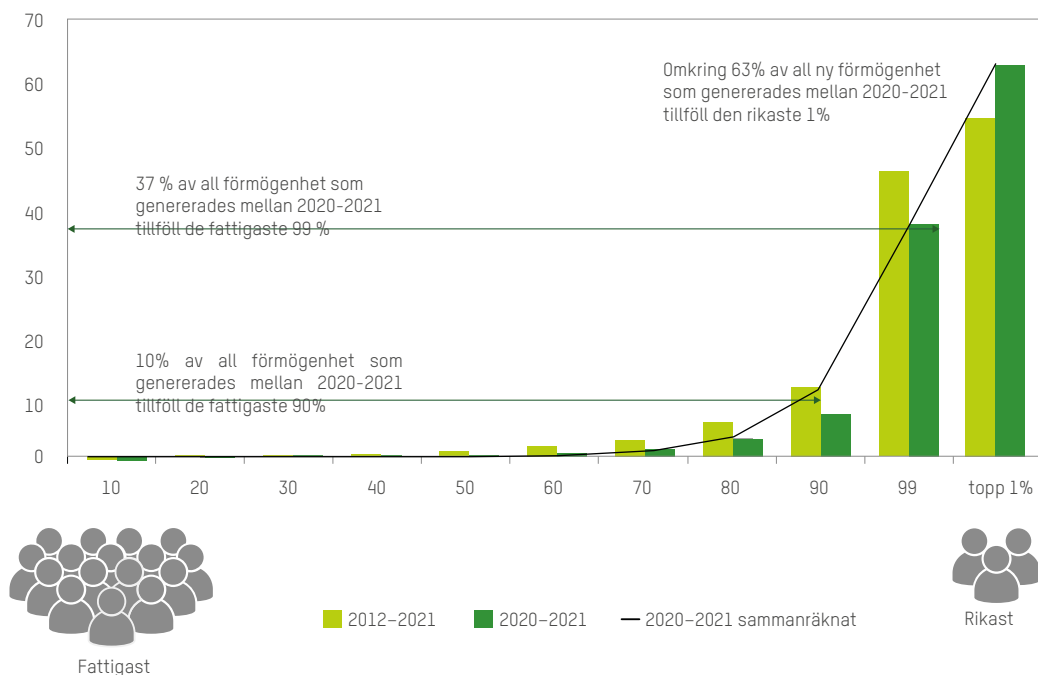
Oxfams analys visar att minst 1,7 miljarder löntagare världen över kommer att ha upplevt hur inflationen ökade snabbare än lönen under 2022,¹⁷ något som har inneburit en konkret försämring av deras möjligheter att till exempel köpa mat eller värma upp sina hem.

Hela länder riskerar konkurs när deras skuldbetalningar ökar okontrollerat. De fattigaste länderna lägger fyra gånger mer på att betala av sina skulder – ofta till rika, privata långivare – än på hälso- och sjukvård.¹⁸ Många planerar också omfattande åtstramningar. Enligt Oxfams beräkningar planerar tre fjärdedelar av världens regeringar att skära ner på utgifterna, med en sammanlagd besparing på 7,8 biljoner dollar.¹⁹

Kriserna skapar enorma förmögenheter för ett fåtal individer

Samtidigt ökar toppskiktets samlade förmögenheter allt snabbare, trots att den redan är rekordhög. Den globala polykrisen har lett till att en mycket liten elit har tillgodogjort sig enorma nya förmögenheter. Under de senaste 10 åren har över hälften av all ny förmögenhet i världen tillfallit mänsklighetens rikaste procent.²⁰ Enligt Oxfams analys av data från Credit Suisse har de allra rikastes förmögenheter bara ökat, så att två tredjedelar av all förmögenhet som har genererats sedan 2020 har tillfallit den rikaste procenten. Det är sex gånger mer än vad 90 procent av mänskligheten får.²¹ Sedan 2020 tjänar en av världens miljardärer 1,7 miljoner dollar för varje ny dollar av global rikedom som någon i de lägsta 90 procenten tjänar.²²

FIGUR 1 Andelen av ny förmögenhet som går till världens rikaste procent sedan 2020

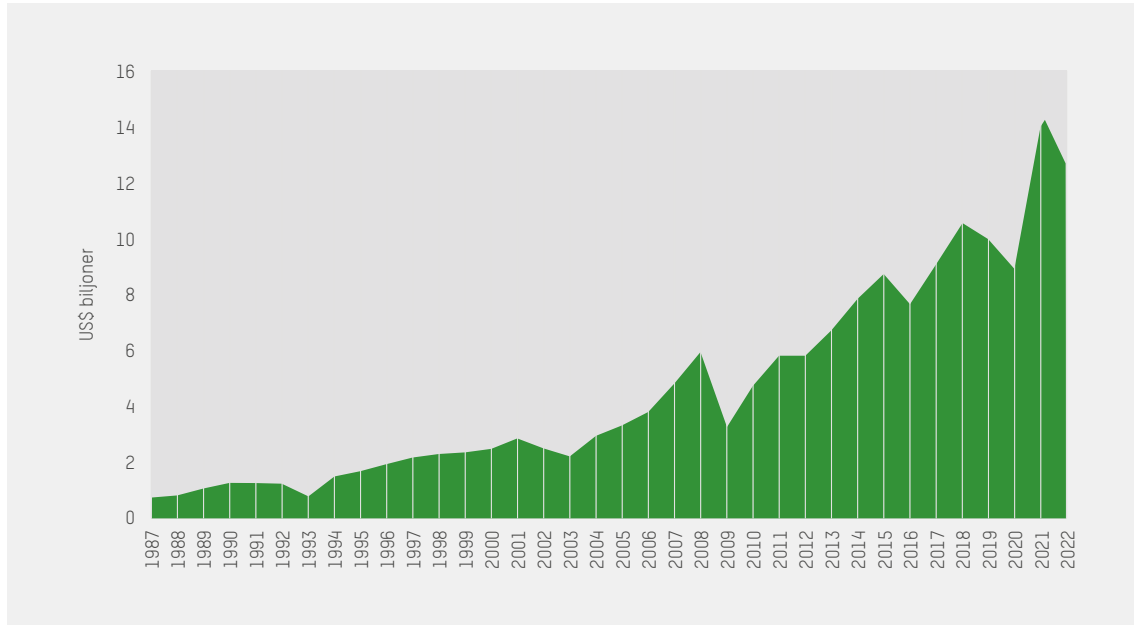

Källa: Oxfams beräkning utifrån Credit Suisse Global Wealth Report.²³

Miljardärernas förmögenheter har ökat kraftigt under pandemin. När de rika länderna pumpade in offentliga medel i sina ekonomier under pandemin – något som var nödvändigt för att hjälpa deras befolkning – drev det samtidigt upp priserna och ökade de rikastes förmögenheter. I avsaknad av en progressiv beskattning blev resultatet att de allra rikaste tjänade pengar som aldrig förr.

Även om miljardärernas förmögenheter har minskat något sedan toppnoteringen 2021 är de fortfarande flera biljoner dollar högre än före pandemin.²⁴ Kriserna har fungerat som de allra rikastes guldgruva och kommer dessutom efter flera års kraftigt växande förmögenheter i samhällets toppskikt och en växande ekonomisk ojämlikhet.

Med stigande priser på mat och energi skapar den pågående levnadskostnadskrisen också stora vinster för många i toppen. Livsmedelsföretagen och energiföretagen gör rekordvinster och delar ut rekordstora summor till sina aktieägare. Företagens oskäligen prissättning ligger bakom minst 50 procent av USA:s och Europas inflation, i en kris som handlar lika mycket om kostnaden för att gå med vinst som kostnaden för att leva.²⁵

FIGUR 2 Ökningen av miljardärernas förmögenhet 1987–2022 i biljoner dollar (reala termer)

Källa: Forbes lista över världens rikaste personer.²⁶

Varje miljardär är ett resultat av ett politiskt misslyckande

Extrem koncentration av rikedom undergräver den ekonomiska tillväxten, korrumpierar politiken och medierna, urholkar demokratin och driver på den politiska polariseringen. Ny forskning från Oxfam visar också att de rikaste bär ett stort ansvar för klimatförändringarna, eftersom en miljardär släpper ut en miljon gånger så mycket koldioxidutsläpp som genomsnittspersonen.²⁷ Det är också dubbelt så troligt att en miljardär investerar i fossilindustrin eller någon annan särskilt förorenande bransch, än att en genomsnittlig investerare gör det.²⁸

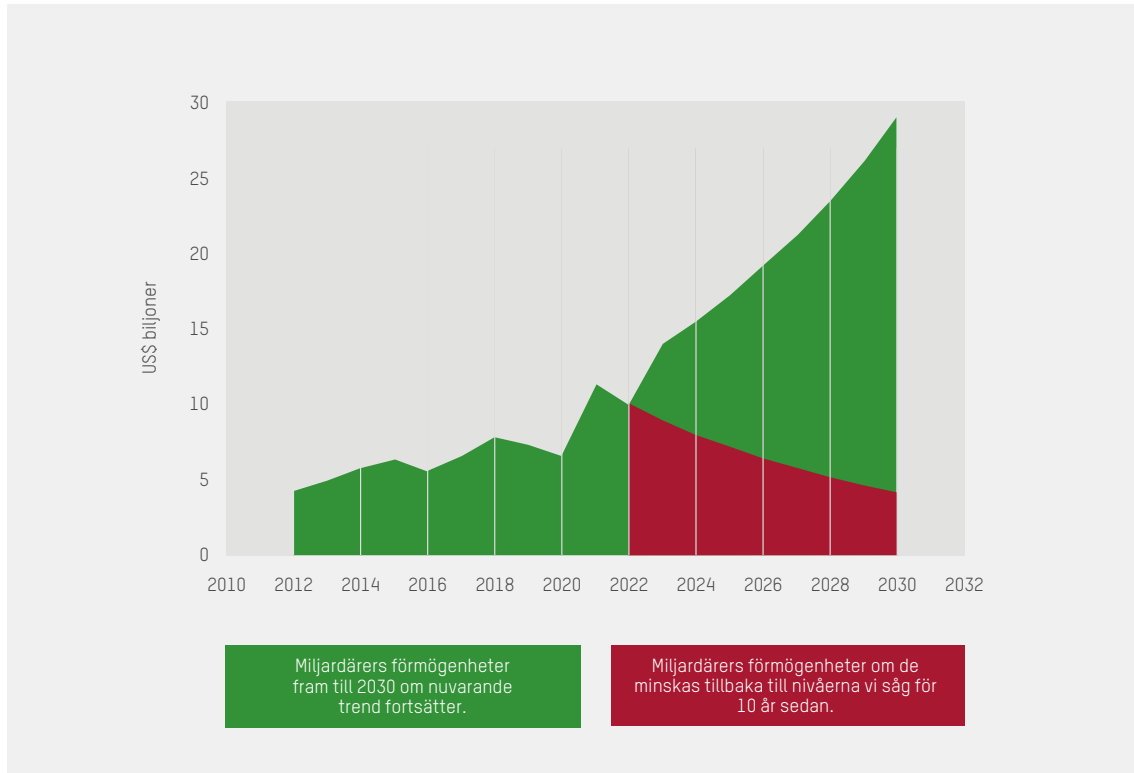
Att det förekommer rekordvinster och att miljardärers förmögenheter växer medan de flesta människor står inför åtstramningar, ökande fattigdom och en levnadskostnadskris bevisar att vårt ekonomiska system är trasigt. Alltför länge har regeringar, internationella finansinstitut och eliter talat om nedsipplingsteorin, där en låg skattesats och höga vinster för ett fåtal är bra eftersom det i slutändan gynnar alla. Men det är en saga som saknar grund i verkligheten.

Det är en berättelse – och ett ekonomiskt system – som försatt oss i ett läge där vi saknar de verktyg, och till och med den kreativitet som behövs för att hantera de kriser vi nu möter. Det är ett system som till stor del är förlegat, men ändå fortsätter att helt styra hur våra ledare tänker. Det är ett system som fortsätter att fungera alldeles utmärkt för en liten grupp människor i samhällets toppskikt – till övervägande del rika, vita män på det norra halvklotet.²⁹

För att bryta den förlegade cykeln där miljardärerna fortsätter att samla på sig förmögenheter måste världens regeringar agera för att ställa om ekonomin så att den inte längre är riggad till de allra rikastes fördel. Här är arbetslagstiftning, privatiseringen av offentliga tillgångar och ersättningen till företagsledare bara några av många exempel. Allt detta behöver åtgärdas, men Oxfam vill ändå med den här rapporten lyfta fram det vi anser vara en av de viktigaste lösningarna, nämligen en beskattning av de rika. Oxfam anser att världen till att börja med bör sikta på att halvera förmögenheterna och antalet miljardärer till 2030, genom att dels höja skatten för den rikaste procenten, dels genomföra annan politik som är särskilt riktad mot miljardärerna. Det skulle minska antalet miljardärer och deras samlade förmögenhet till samma nivå som 2013, alltså för bara 10 år sedan. Slutmålet bör vara att gå ännu längre och som en del av en mer rättvis och rationell fördelning av världens rikedom helt avskaffa miljardärer.

Beskattning kommer att vara mycket viktig för att den här visionen ska kunna bli verklighet, men är bara möjlig om vi kan bryta en flera decennier lång tradition av att sänka skatten för de rika och storbolagen.

FIGUR 3 Två scenarier för hur miljardärernas förmögenhet kan utvecklas från dagsläget till 2030

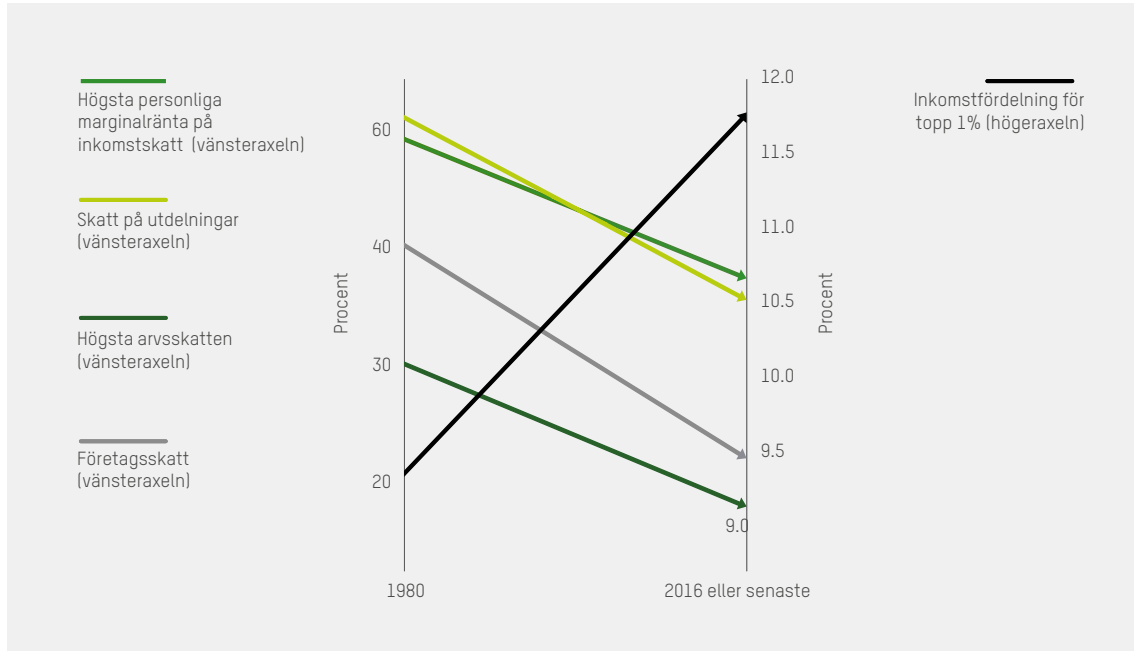

Källa: Oxfams beräkningar utifrån en analys av Forbes lista över världens rikaste personer³⁰ Figur 3 visar två scenarier. I det första fortsätter miljardärernas förmögenhet att växa i samma takt som under det senaste decenniet. I det andra används skatter och andra åtgärder för att minska deras förmögenhet till samma nivå som för tio år sedan.

Foto: Josep Monter Martinez/Pixabay

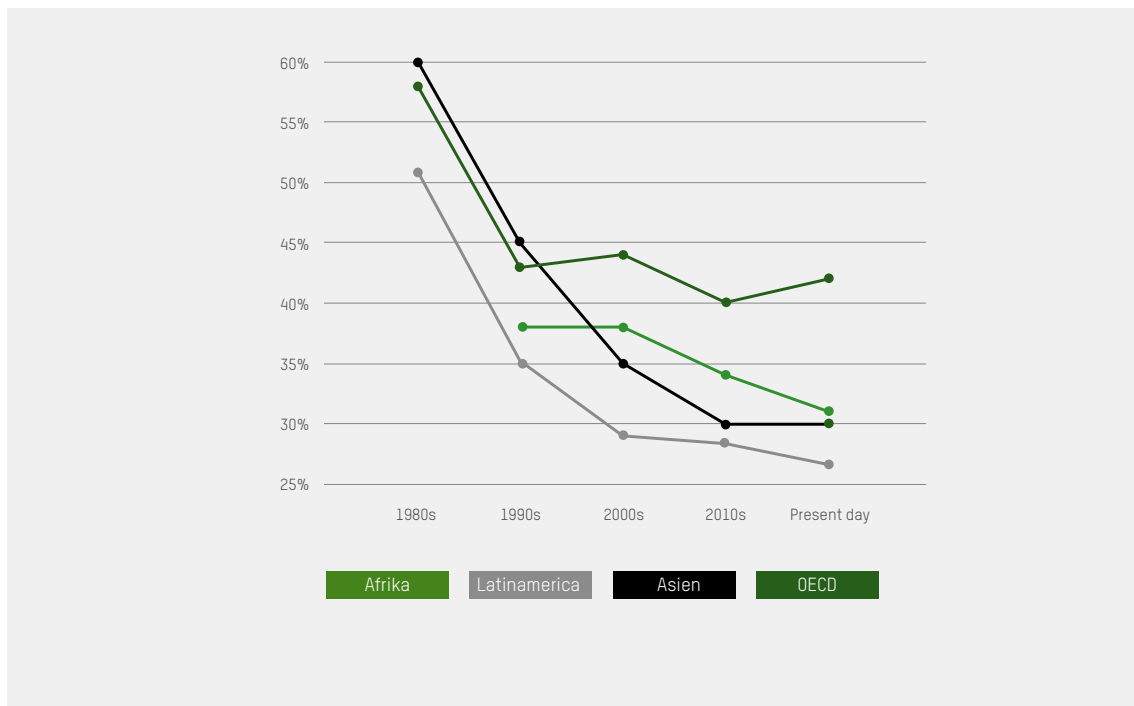
FIGUR 4 I de rika länderna har skattesänkningar för de rika sammanfallit med att en ökad andel av inkomsterna går till den rikaste procenten

Källor: Oxfams beräkningar utifrån data från World Inequality Lab, IMF, OECD samt Scheve och Stasavage (2016).³¹

Den spektakulära ökningen av toppskiktets inkomster och förmögenheter har skett samtidigt som beskattningen av den rikaste procenten har sjunkit kraftigt. Även om det finns skillnader mellan länderna ser den allmänna trenden med sänkta skatter för de rika anmärkningsvärt liknande ut i alla regioner i världen.

FIGUR 5 Utvecklingen av de rikas högsta personliga inkomstskatt

Källa: Oxfams beräkningar utifrån data från OECD, Stat, UNESCAP och ODI.³²

- För varje dollar som tas ut i skatt kommer bara fyra cent från skatter på förmögenheter.³³ Oviljan att beskatta förmögenheter är tydligast i låg- och medelinkomstländer, där ojämlikheten är som störst.³⁴
- Två tredjedelar av världens länder har inte någon typ av arvsskatt på de förmögenheter och tillgångar som tillfaller direkta arvtagare.³⁵ Hälften av världens miljardärer bor i dag i länder som saknar sådan beskattning, vilket innebär att 5 biljoner dollar helt skattefritt kommer att lämnas vidare till nästa generation. Det är mer än hela Afrikas BNP.³⁶ En ny och mäktig aristokrati som inte kan ställas till svars för sitt agerande håller på att växa fram framför våra ögon.
- De högsta skattesatserna för inkomstbeskattning har blivit allt lägre och mindre progressiva. I OECD-länderna har den genomsnittliga beskattningen av de rikaste sjunkit från 58 procent 1980 till 42 procent. Den genomsnittliga skattesatsen för 100 länder är ännu lägre, med 31 procent.³⁷
- Beskattningen av kapitalvinster – som i de flesta länder utgör den rikaste procentens viktigaste inkomstkälla – är bara 18 procent i genomsnitt för mer än 100 länder. Det är bara tre länder som har högre skatt på inkomster från kapital än på inkomster från arbete.³⁸

De här resultaten är skrämmande. Om man tittar närmare på det allra högsta toppskiktet ser man att många av världens rikaste personer kommer undan med att nästan inte betala någon skatt alls. Ett exempel är Elon Musk, som är en av historiens rikaste män och har visat sig betala en "faktisk skatt" på 3,2 procent.³⁹ En annan av toppmiljardärerna, Jeff Bezos, betalar mindre än 1 procent.⁴⁰ Det ska jämföras med de 40 procent som Aber Christine, en av de torghandlare Oxfam arbetar med i Uganda, betalar i skatt på sin vinst.⁴¹

Box 1: Det behöver inte vara på det här viset – USA:s högsta skattesats har tidigare legat på 90 procent

Förr betalade de rikaste mycket högre skatt. I USA låg den federala inkomstbeskattningens högsta marginalskatt på 91 procent mellan 1951 och 1963. Den högsta skattesatsen för arvsskatt var 77 procent fram till 1975 och företagsbeskattningen låg i genomsnitt på strax över 50 procent under 1950- och 1960-talet.⁴² Beskattningen var ungefär lika hög i andra rika länder. De här höga skatterna hade stöd över hela den politiska skalan och gällde under flera decennier då den ekonomiska utvecklingen var mycket god.

Beskattning av de rika är ett av våra mest strategiska verktyg i kampen mot polykris och ojämlikhet

En ökad beskattning av rika individer och bolag är vägen ut ur dagens polykris. Den skulle göra att vi kan undvika nedskärningar, motverka inflation och prishöjningar samt förebygga en grym och helt onödig utbredd fattigdom och hungersnöd.

En ökad beskattning är en förutsättning för framgångsrika och strategiska regeringar eftersom de då genererar intäkter som sedan kan investeras i t.ex. allmän hälso- och sjukvård samt utbildning, ett sundare samhälle med högre livskvalitet, innovation, forskning och utveckling, en övergång till grön ekonomi samt åtgärder för att stoppa klimatkrisen.

I samarbete med Institute for Policy Studies, Patriotic Millionaires och Fight Inequality Alliance har Oxfam använt data från Wealth-X och Forbes för att räkna ut att en förmögenhetsskatt på 2 procent för världens dollarmiljonärer, 3 procent för de vars förmögenhet överstiger 50 miljoner dollar och 5 procent för världens miljardärer skulle ge 1,7 biljoner dollar per år. Det skulle räcka för att lyfta 2 miljarder människor ur fattigdom. Det skulle också ge FN de pengar man har bett om för akuta humanitära insatser och finansiera en global plan för att utrota hungersnöd. Skatten skulle också kunna hjälpa till att finansiera de förluster och skador (eng. "loss and damage") som klimatförändringarna orsakar i låginkomst- och låg-till-medelinkomstländer (där det i dag lever 3,6 miljarder människor).⁴³

En skatt som direkt riktas mot de allra rikaste skulle minska både deras antal och deras förmögenhet, samtidigt som den skapar mer jämlika samhällen och förhindrar att det uppstår mäktiga eliter som inte kan ställas till svars. Den skulle också minska sociala ojämlikheter som annars kan trasa sönder ett samhälle. Under tidigare globala kriser har beskattningen av de rikaste ökat, som en solidarisk handling. Tyvärr gjordes inte detta då pandemin var som värst. I stället valde 95 procent av världens länder att inte öka, och istället ibland till och med *sänka* skatten för rika individer och företag.⁴⁴

Förändringen är redan på gång

Den pågående polykrisen håller äntligen på att skaka om gamla sätt att tänka. Att höja skatten för de rika som ett sätt att hjälpa människor genom de olika kriserna är ett förslag som hörs allt oftare och från olika sidor av politiska skiljelinjer, inte minst från något oväntade institutioner som Internationella valutafonden (IMF) och Europeiska centralbanken (ECB). När Storbritanniens regering i oktober 2022 tvingades backa från föreslagna skattesänkningar för de rika efter att de utlöst en ekonomisk och politisk kris, var det en tydlig vändpunkt.⁴⁵

Nu börjar det synas sprickor i den decennielånga konsensus som drivit fram skattesänkningar för de rika och företag. Ändå kommer muren inte att rasa om inte vanliga människor aktivt hjälper till att knuffa. Men sänkt skatt för de rika aldrig har varit något som har drivits av allmänheten – även fast undersökningar visat att medborgare från alla delar av det politiska spektret länge har ansett att en beskattning av de rika är både nödvändig och förnuftig (se Box 2). För att få till stånd en förändring behöver vi komma bort från den politiska fixeringen vid ständigt lägre skatter för både de rika och för företag.

Box 2: Idén om att beskatta de rika är populär – till och med bland de rika

Undersökningar fortsätter att visa att de flesta stödjer en beskattning av de rika.⁴⁶ Undersökningar som gjorts i USA visar att en majoritet av amerikanerna under det senaste decenniet för första gången har börjat hålla med om påståendet att "regeringen borde omfördela pengar genom kraftigare beskattning av de rika",⁴⁷ Ungefär 80 procent av medborgarna i Indien vill se höjda skatter för de rika,⁴⁸ medan 85 procent av brasilianarna vill att skatten höjs för de allra rikaste för att finansiera nödvändiga samhällstjänster.⁴⁹ I Afrika höll 69 procent av de som tillfrågades i sammanlagt 34 länder med om att "det är rättvist att rika människor får betala mer i skatt än vanliga människor för att finansiera olika statliga program som hjälper de fattiga".⁵⁰

Det är något som till och med de allra rikaste håller med om. I januari 2022 skrev över 100 miljonärer under ett brev där man bad att få betala mer i skatt.⁵¹

När vi nu står inför de nya kriserna måste vi lära oss av erfarenheterna från covid-19. Regeringar över hela världen behöver snabbt öka beskattningen av de rikaste.

Dags för sunt förnuft

Vi behöver tänka om, tänka nytt och rigga om våra ekonomier för att kunna hantera kriserna, snabbt bygga upp en mer jämlik värld och rädda vår planet. Framför allt behöver vi lära oss av historien, då de rika betalade sin rimliga del av skatten och pengarna hjälpte till att finansiera utvidgade rättigheter, med tillgång till allmän hälso- och sjukvård samt utbildning för alla som några exempel.

Ojämlighet är inte en naturlag, utan ett politiskt val. Det finns tydliga, konkreta åtgärder som världens regeringar kan vidta för att drastiskt minska ojämlikheten och ge sig själva de fiskala muskler som krävs för att skydda befolkningen. De kan välja att skydda och hjälpa människor igenom kriserna i stället för att orsaka mer lidande genom åtstramningspolitik.

Hur mycket skatt bör de rikaste betala?

Oxfam uppmanar alla världens länder att införa en kombination av skatter som tillsammans gör att den rikaste procenten betalar exempelvis 60 procent av sina inkomster i skatt, samt att multimiljonärer och miljardärer betalar enligt en ännu högre skattesats. Det skulle handla om en procentsats av deras totala inkomster, från både arbete och investerat kapital.

Detta skulle innebära minst en fördubbling av dagens genomsnittliga skatt i 100 länder, som bara är 31 procent av den personliga inkomsten för de som tjänar allra mest, och en fyrdubbling av skatten på kapitalvinster som i dagsläget bara är 18 procent i genomsnitt för 123 länder.⁵² En marginalsatt på 60 procent eller mer var normen under stora delar av 1900-talet.⁵³ För de allra rikaste – alltså de som har en förmögenhet på många miljoner eller miljarder dollar – bör skattesatsen vara 75 procent eller högre för att avskräcka från skyhöga löner i företagsledningarna.

För att kunna få heltäckande skatter behöver världens regeringar se till att beskatta kapitalvinster minst lika mycket och helst mer än inkomsterna från arbete. I de flesta länder är det kapitalvinsterna som är de rikastes viktigaste inkomstkälla, samtidigt som de i de flesta jurisdiktioner beskattas mycket lägre än inkomster från arbete.

Regeringarna bör omgående engångsbeskatta de allra rikaste med en "solidaritetsskatt" för att ta tillbaka de vinster som gjorts tack vare offentliga satsningar under pandemin. Permanenta förmögenhetsskatter bör införas och läggas på en nivå som är tillräckligt hög för att minska antalet superrika. Oxfam har räknat ut att regeringarna skulle ha behövt beskatta miljardärernas förmögenheter med 12,8 procent per år bara för att hålla dem konstanta under de senaste fem åren.⁵⁴ En minskning av antalet miljardärer och superrika bör dock inte bara ske genom beskattning; det behövs fler åtgärder för att bygga upp en ekonomi som inte skapar en sådan extrem diskrepans i förmögenhet till att börja med. Förmögenhetsbeskattning spelar dock en viktig roll.

En beskattning av förmögenhet bör också omfatta stärkande av skatt på fastigheter och mark. Alla länder bör dessutom ha en hög arvsskatt för de allra rikaste för att förhindra att ojämlikheten förs vidare från generation till generation och att en ny aristokrati växer fram. Utöver nämnda skatter bör regeringarna också undersöka möjligheten att införa skatt på nettoförmögenhet.

Det är dags att de rika betalar skatt

En ökad beskattning av rika är inte den enda lösningen på världens ojämlikhetskras, men det är helt klart en mycket viktig del. Det är dags för världens regeringar att lämna flera decennier av misslyckad ideologi och påverkan från en rik elit bakom sig, för att i stället göra det rätta och börja beskatta de rika.

Den här nya vågen av progressiva skatter ger upphov till pengar som kan användas för att skapa en mer rättvis, jämlik och hållbar framtid för oss alla.

Världens regeringar måste använda de beskattningsverktyg som finns för att göra något åt den ökande ojämlikheten, genom fyra steg mot en mer jämlik värld:

1. Inför en engångsskatt på större förmögenheter och en tillfällig skatt på extraordinära vinster för företag med en skattesats på 50–90 procent och även kraftigt höjd skatt på aktieutdelningar för att förhindra att någon tjänar orimligt mycket på kriser.
2. Genomför en permanent skatteökning för den rikaste procenten, exempelvis på 60 procent av inkomsten från både arbete och kapital, med en högre skattenivå för mångmiljardärer.
3. Beskatta de allra rikastes förmögenheter tillräckligt högt för att systematiskt minska de extrema förmögenheterna, maktkoncentrationen och ojämlikheten.
4. Använd skatteintäkterna till ökade offentliga satsningar på sektorer och insatser som motverkar ojämlikhet, till exempel hälso- och sjukvård, utbildning och livsmedelssäkerhet, samt för att finansiera en rättvis övergång till en värld med låga koldioxidutsläpp.

Slutnoter sammanfattning

- 1 ProPublica. (2021, June 8). *The Secret IRS Files: Trove of Never-Before-Seen Records Reveal How the Wealthiest Avoid Income Tax*. <https://www.propublica.org/article/the-secret-irs-files-trove-of-never-before-seen-records-reveal-how-the-wealthiest-avoid-income-tax>
- 2 Source: Oxfam in Uganda, Fiscal Justice for Women and Girls project.
- 3 *The Economist*. (2022, December 12). *The pandemic's true death toll: Our daily estimate of excess deaths around the world* [paywall]. Accessed 12 December 2022. <https://www.economist.com/graphic-detail/coronavirus-excess-deaths-estimates>
- 4 While extreme wealth has been rising for many years (see Section 1.1), extreme poverty had been consistently falling. This changed with COVID-19, which marked the first increase in extreme poverty globally in over two decades. World Bank. (2022). *Poverty and Shared Prosperity: Correcting Course*. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/37739/9781464818936.pdf>
- 5 See methodology note, stat 1.5.
- 6 See methodology note, stat 1.6.
- 7 See methodology note, stat. 1.15. The population of India is 1.39bn. Source: World Bank data. Population, total – India. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=IN>
- 8 See methodology note, stat 2.1
- 9 FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. (2022). *The State of Food Security and Nutrition in the World 2022: Repurposing food and agricultural policies to make healthy diets more affordable*. Rome: FAO. <https://doi.org/10.4060/cc0639en>
- 10 See methodology note, stat 3.4.2.
- 11 See methodology note, stat 3.14.
- 12 See methodology note. stat. 3.22.
- 13 A global polycrisis occurs when crises in multiple global systems become causally entangled in ways that significantly degrade humanity's prospects.
- 14 World Bank. (2022). *Poverty and Shared Prosperity 2022: Correcting Course*, op. cit.; and World Bank. (2022, October 5). *Global Progress in Reducing Extreme Poverty Grinds to a Halt*. Press release. <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/10/05/global-progress-in-reducing-extreme-poverty-grinds-to-a-halt>
- 15 Gourinchas, P-O. (2022, October 11). *Policymakers Need Steady Hand as Storm Clouds Gather Over Global Economy*. IMF blog. <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/10/11/policymakers-need-steady-hand-as-storm-clouds-gather-over-global-economy>
- 16 UNDP. (2022). *Human Development Report 2021–2022*. <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2021-22>
- 17 See methodology note, stat 1.15.
- 18 Oxfam. (2022, November 14). *G20 must tackle the "cost of profit" crisis causing chaos worldwide*. Press release. <https://www.oxfam.org/en/press-releases/g20-must-tackle-cost-profit-crisis-causing-chaos-worldwide#:~:text=In%202021%2C%20on%20average%2C%20poor%20%2C%20are%2071%25%20loans.>
- 19 Walker, J., et al. (2022). *The Commitment To Reducing Inequality Index 2022*. Oxfam and Development Finance International. DOI: 10.21201/2022.9325. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/the-commitment-to-reducing-inequality-index-2022-621419/>
- 20 See methodology note, stat 1.2.
- 21 See methodology note, stat 1.5.
- 22 See methodology note, stat 1.4.
- 23 See methodology note, stat 1.0.
- 24 See methodology note, stat 1.14.
- 25 Bivens, J. (2022, April 21). *Corporate profits have contributed disproportionately to inflation. How should policymakers respond?* Economic Policy Institute. Working Economics Blog. <https://www.epi.org/blog/corporate-profits-have-contributed-disproportionately-to-inflation-how-should-policymakers-respond/>; Unite. (2022). *Unite Investigates: Corporate profiteering and the cost of living crisis*. Data refers to October 2021–March 2022. <https://www.unitetheunion.org/media/4757/unite-investigates-corporate-profiteering-and-the-col-crisis.pdf>; and The Australia Institute. (2022, July 18). *Profits Causing Inflation in Australia, Not Wages: European Central Bank & ABS Data Reveal*. <https://australiainstitute.org.au/post/profits-causing-inflation-in-australia-not-wages-european-central-bank-abs-data-reveal/>
- 26 Dolan, K.A. and Peterson-Withorn, C (eds). (2022). *Forbes World's Billionaires List: The Richest in 2022*. <https://www.forbes.com/billionaires/>.
- 27 Maitland, A., et al. (2022). *Carbon Billionaires: The investment emissions of the world's richest people*. Oxfam. DOI: 10.21201/2022.9684. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/carbon-billionaires-the-investment-emissions-of-the-worlds-richest-people-621446/>
- 28 Ibid.
- 29 See methodology note, stats 1.10 and 1.11.
- 30 See methodology note, stat 3.9.
- 31 See methodology note, stat. 3.1.
- 32 See methodology note, stat 3.2.
- 33 See methodology note, stat 3.4.2.
- 34 See methodology note, stat 3.23.
- 35 See methodology note, stat 3.15.

- 36 See methodology note, stat 3.14.
- 37 See methodology note, stats 3.2 and 3.8.
- 38 See methodology note, stat 3.12.
- 39 ProPublica. (2021, June 8). *The Secret IRS Files*, op. cit.
- 40 Ibid.
- 41 Source: Oxfam in Uganda, op cit.
- 42 Saez, E. and Zucman, G. (2019). *The Triumph of Injustice: How the Rich Dodge Taxes and How to Make Them Pay*. New York: W. W. Norton & Company.
- 43 See methodology note, stat 3.22.
- 44 Oxfam. (2022, Oct 11). *New index shows governments worldwide stoked an inequality explosion during COVID-19 pandemic*. Press release. [https://www.oxfam.org/en/press-releases/new-index-shows-governments-worldwide-stoked-inequality-explosion-during-covid-19#:~:text=The%202022%20Commitment%20to%20Reducing%20Inequality%20\(CRI\)%20index%20is%20the,161%20governments%20during%202020%E2%80%932022](https://www.oxfam.org/en/press-releases/new-index-shows-governments-worldwide-stoked-inequality-explosion-during-covid-19#:~:text=The%202022%20Commitment%20to%20Reducing%20Inequality%20(CRI)%20index%20is%20the,161%20governments%20during%202020%E2%80%932022).
- 45 Walker, P., Crerar, P. and Mason, R. (2022, October 14). *Liz Truss sacks Kwasi Kwarteng before corporation tax U-turn*. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/politics/2022/oct/14/liz-truss-press-conference-u-turn-corporation-tax-kwasi-kwarteng>
- 46 McCloskey, E. (2022, October 5). *Taxing the rich is really, really popular...everywhere*. Patriotic Millionaires blog. <https://patrioticmillionaires.org/2022/10/05/taxing-the-rich-is-really-really-popular-everywhere>
- 47 Newport, F. (2022, August 12). *Average American Remains OK With Higher Taxes on Rich*. Gallup Polling Matters blog. <https://news.gallup.com/opinion/polling-matters/396737/average-american-remains-higher-taxes-rich.aspx>
- 48 Fight Inequality Alliance. (2022, Jan 27). *Every 8 out of 10 Indians want tax on the rich & companies profited during pandemic: Fight Inequality Alliance survey*. Press release. <https://www.fightinequality.org/news/every-8-out-10-indians-want-tax-rich>
- 49 Oxfam Brasil. (2022, September 14). *Brasileiros defendem impostos sobre mais ricos para financiar renda e assistência social a quem mais precisa*. Press release [Portuguese]. <https://www.oxfam.org.br/noticias/brasileiros-defendem-impostos-sobre-mais-ricos-para-financiar-renda-e-assistencia-social-a-quem-mais-precisa/>
- 50 Isbell, T. (2022). *Footing the bill? Less legitimacy, more avoidance mark African views on taxation*. Afrobarometer. <https://www.afrobarometer.org/wp-content/uploads/2022/02/pp78-pap6-less-legitimacy-more-avoidance-mark-africans-views-on-taxation-afrobarometer-policy-paper-28jan22.pdf>
- 51 Oxfam. (2022, January 19). *Over 100 millionaires call for wealth taxes on the richest to raise revenue that could lift billions out of poverty*. Press release. <https://www.oxfam.org/en/press-releases/over-100-millionaires-call-wealth-taxes-richest-raise-revenue-could-lift-billions>
- 52 See methodology note, stats 3.8 and 3.12.
- 53 See examples in section 2.1 in the full report.
- 54 See methodology note, stat 3.17.
- 55 Slater, J. (2013). *The Cost of Inequality: How wealth and income extremes hurt us all*. Oxfam. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/the-cost-of-inequality-how-wealth-and-income-extremes-hurt-us-all-266321/>
- 56 See methodology note, stat 1.1.
- 57 See methodology note, stat 1.2.
- 58 See methodology note, stat 1.3.
- 59 See methodology note, stat 1.4.
- 60 See methodology note, stat 1.5.
- 61 See methodology note, stat 1.6.
- 62 World Bank. (2022). *Poverty and Shared Prosperity 2022*, op. cit.
- 63 Dolan, K.A. and Peterson-Withorn, C (eds). (2022). *Forbes World's Billionaires List: The Richest in 2022*, op. cit.
- 64 Oxfam. (2022). *Pandemic of Greed: A wake-up call for vaccine equity at a grim milestone*. <https://www.oxfam.org/en/research/pandemic-greed>
- 65 Billionaire wealth is closely tied to performance in the financial markets because most billionaire wealth is held in financial assets. Government and central bank policy responses, both following the 2008 financial crisis and the COVID-19 pandemic, increased the value of financial assets, in particular stock market returns, thus increasing the wealth of those holding financial assets. See also Chang, C-P, Feng, G-F and Zheng, M. (2021, April 9). *Government Fighting Pandemic, Stock Market Return, and COVID-19 Virus Outbreak*. *Emerging Markets Finance and Trade*. Volume 57, 2021 – issue 8. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2021.1873129>
- 66 Recently billionaires' wealth began to rise again: in November 2022 it had risen 6% above their October 2022 wealth. See methodology note, stat 1.14.
- 67 See methodology note, stat 1.7.
- 68 See methodology note, stat 1.8.
- 69 See methodology note, stat 1.9.
- 70 See methodology note, stat 1.0.
- 71 Gneiting, U., Lusiani, N. and Tamir, I. *Power, profits and the pandemic: from corporate extraction for the few to an economy that works for all*. Oxfam. DOI: 10.21201/2020.6386. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/power-profits-and-the-pandemic-from-corporate-extraction-for-the-few-to-an-econ-621044/>

SURVIVAL OF THE RICHEST

© Oxfam International January 2023

Huvudförfattare till rapporten: Martin-Brehm Christensen, Christian Hallum, Alex Maitland, Quentin Parrinello, and Chiara Putaturo.

Medverkande författare: Dana Abed, Carlos Brown, Anthony Kamande, Max Lawson and Susana Ruiz.

Projektledare: Chiara Putaturo.

Oxfam vill också tacka för bidrag från: Nabil Abdo, Nabil Ahmed, Alejandra Alayza Moncloa, Miguel Alba Ruiz-Morales, Pankaj Anand, Ernesto Archila, Esmé Berkhout, Helen Bunting, Anna Byhovskaya, Karla Castillo, Katy Chakraborty, Roland Chauville, Jacques-Chai Chomthongdi, Chloe Christman, Marc Cohen, Hernan Cortes, Lies Craeynest, Grazielle Custódio, Nadia Daar, Julien Desiderio, Nayeem Emran, Catherine Eyzaguirre Morales, Gustavo Ferroni, Anouk Franck, Jonas Giefeldt, Edward Gillespie, Rod Goodbun, Lea Guerin, Irene Guijt, Matt Hamilton, Victoria Harnett, Ana Heatley Tejada, Franziska Humbert, Ruud Huurman, Didier Jacobs, Tobias Kjær, Iñigo Macías Aymar, Anna Marriott, Mikhail Maslennikov, Kevin May, Carlos Mejia, Ruth Mhlanga, Daniel Mulé, Jefferson Nascimento, Ioan Nemes, Fati Nzi-Hassane, Francis Odokorach Shanty, Joseph Olwenyi, Léa Pelletier-Marcotte, Marta Pieri, Pravas Ranjan Mishra, Jennifer Reid, Helen Ripmeester, Hanna Saarinen, Manuel Schmitt, Emma Seery, Robert Silverman, Danielle Smith, Peter Struijff, Irit Tamir, Annie Theriault, Ian Thomson, Sarah Vaes, Pubudini Wickramaratne, and Deepak Xavier.

Formgivning: Nigel Willmott.

Oxfam vill tacka en rad experter som generöst har bidragit: Mercedes D'Alessandro, Danny Dorling, Jayati Ghosh, Deborah Hardoon, Fatimah Kelleher, Chenai Mukumba, Anthony Shorrocks, Nishant Yonzan, and Gabriel Zucman.

Rapportens syfte är att informera och bidra till debatten om utvecklingspolitik och humanitära frågor.

För mer information om de ämnen som rapporten tar upp, vänligen mejla advocacy@oxfaminternational.org.

Den här publikationen lyder under copyright men texten kan användas för följande syften: påverkan, kampanj, utbildning och research, så länge alla källor hänvisas korrekt. Oxfam International önskar att all sådan användning rapporteras till dem i syfte att kunna mäta räckvidd och effekt. För andra syften, eller för att återanvända innehållet i andra publikationer, eller för översättning och anpassning, krävs tillstånd och Oxfam International kan komma att ta ut en avgift. Mejla Email.policyandpractice@oxfam.org.uk.

Informationen i den här rapporten är korrekt vid tiden för publicering.

Publicerad av Oxfam GB för Oxfam International i januari 2023. DOI: 10.21201/2023.621477

Oxfam GB, Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, UK.